

DEZVOLTAREA COMPETENȚEI PRAGMATICE ÎN ROMÂNĂ CA LIMBĂ STRĂINĂ: ÎNTRE ACTE DE VORBIRE ȘI CONTEXT COMUNICAȚIONAL

Abstract: This study examines the development of pragmatic competence in Romanian as a foreign language (RLS) by analyzing the performance of the directive speech act of requesting in various communicative contexts. The research takes as its starting point the relationship between grammatical competence and pragmatic competence, examining how non-native speakers adapt the discursive structures of requests to contextual parameters such as the degree of formality, social distance, and power relations. The analysis focuses on strategies for performing requests in informal, academic, and institutional contexts, with an emphasis on mitigation mechanisms, the degree of pragmatic indirectness, and illocutionary appropriateness. The corpus consists of utterances obtained through contextualized pragmatic tasks, including controlled production scenarios, rephrasing exercises, and metapragmatic commentary sequences. The results highlight significant variations in the pragmatic configuration of requests depending on the constraints of the interactional context, as well as the presence of recurring patterns of pragmatic transfer and sociopragmatic inadvertence. The study supports the need for the explicit integration of the pragmatic component into RLS pedagogy and contributes to the operationalization of pragmatic competence in foreign language acquisition contexts.

Keywords: Romanian as a foreign language, pragmatic competence, requests, sociopragmatics, pragmalinguistics, pragmatic transfer

Pragmatica în achiziția limbilor străine și pragmatica interlingvistică

În ultimele decenii, cercetările din domeniul achiziției limbilor străine au cunoscut o deplasare semnificativă de la studiul structurilor gramaticale către analiza utilizării limbajului în contexte autentice de comunicare. Dacă primele modele ale competenței lingvistice vizau, în principal, descrierea cunoașterii sistemului limbii, cercetările contemporane insistă asupra faptului că succesul comunicării depinde, în egală măsură, de capacitatea vorbitorului de a adapta discursul la contextul social și cultural în care acesta este produs.

Punctul de plecare al acestei schimbări de paradigmă este reprezentat de critica formulată de Dell Hymes la adresa conceptului chomskian de competență lingvistică. Hymes observă că un vorbitor competent nu trebuie să știe doar ce este posibil din punct de vedere gramatical, ci și ce este adecvat într-o anumită comunitate de practică și într-o anumită situație comunicațională¹. Această perspectivă va conduce ulterior la formularea conceptului de competență comunicativă și la integrarea dimensiunii pragmatice în cercetările dedicate limbajului.

Modelele dezvoltate de Canale și Swain² și, ulterior, de Bachman și Palmer³, consolidează această direcție și atribuie competenței pragmatice un rol esențial în utilizarea limbii. În accepțiunea lor, performanța lingvistică nu poate fi evaluată exclusiv prin corectitudinea gramaticală, ci trebuie analizată și prin raportare la adecvarea contextuală și la eficiența comunicativă. În literatura actuală, competența pragmatică este definită ca abilitatea de a interpreta și de a produce enunțuri adecvate contextului, ținând cont de intențiile interlocutorilor, de relațiile sociale dintre aceștia și de convențiile culturale ale comunității lingvistice⁴. Cu alte cuvinte, sensul nu este rezultatul exclusiv al structurii lingvistice, ci al interacțiunii dintre această structură și contextul în care este utilizată.

O contribuție importantă la clarificarea conceptului îi aparține lui Jenny Thomas, care propune distincția dintre competența pragmatolingvistică și competența sociopragmatică⁵. Prima se referă la resursele lingvistice utilizate pentru realizarea actelor de vorbire—formule

1. Dell Hymes, „On Communicative Competence”, în *Sociolinguistics*, coord. J. B. Pride și Janet Holmes (Penguin, 1972): 269–293.

2. Michael Canale și Merrill Swain, „Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing”, *Applied Linguistics* 1, nr. 1 (1980): 1–47.

3. Lyle F. Bachman și Adrian S. Palmer, *Language Testing in Practice* (Oxford University Press, 1996), 61–82.

4. Geoffrey Leech, *Principles of Pragmatics* (Longman, 1983), 10–14.

5. Jenny Thomas, „Cross-Cultural Pragmatic Failure”, *Applied Linguistics* 4, nr. 2 (1983): 91–112.

convenționale, structuri sintactice, modalizatori sau marcatori discursivi—, în timp ce a doua privește cunoașterea normelor sociale care reglementează utilizarea acestor resurse. Această distincție s-a dovedit deosebit de utilă pentru studiul limbilor străine, deoarece numeroase dificultăți de comunicare nu rezultă din lipsa controlului gramatical, ci din interpretarea diferită a convențiilor socioculturale. Interesul pentru aceste aspecte a condus la apariția pragmaticii interlingvistice (Interlanguage Pragmatics—ILP), domeniu definit de Kasper și Dahl drept studiul modului în care vorbitorii non-nativi înțeleg, produc și dezvoltă comportamente pragmatice în limba-țintă⁶. Spre deosebire de pragmatica generală, pragmatica interlingvistică urmărește nu doar funcționarea mecanismelor pragmatice, ci și procesul prin care acestea sunt achiziționate și integrate în interlimbă.

După cum observă Kasper și Rose, dezvoltarea pragmatică nu urmează întotdeauna aceeași traiectorie cu dezvoltarea gramaticală⁷. Un vorbitor poate atinge un nivel avansat de control lingvistic și, în același timp, să manifeste dificultăți în interpretarea relațiilor sociale sau în selectarea strategiilor adecvate de politețe. Aceeași idee este susținută și de Bardovi-Harlig, care arată că numeroși cursanți avansați continuă să producă erori pragmatice chiar și atunci când stăpânesc structuri gramaticale complexe⁸.

În prezent, pragmatica interlingvistică investighează realizarea actelor de vorbire, transferul pragmatic, interpretarea sensurilor implicite, dezvoltarea competenței interacționale și variația interculturală. După cum argumentează Taguchi, domeniul a evoluat progresiv de la simple comparații între vorbitori nativi și non-nativi către analiza mecanismelor prin care participanții construiesc și negociază sensul în interacțiune⁹. În pofida dezvoltării cercetărilor dedicate pragmaticii interlingvistice, studiile privind dezvoltarea competenței pragmatice în româna ca limbă străină rămân limitate. În special, lipsesc investigațiile sistematice asupra relației dintre contextul comunicațional și realizarea solicitărilor de către cursanții RLS. Studiul de față urmărește să acopere această lacună.

6. Gabriele Kasper și Merete Dahl, „Research Methods in Interlanguage Pragmatics”, *Studies in Second Language Acquisition* 13, nr. 2 (1991): 215–247.

7. Gabriele Kasper și Kenneth Rose, *Pragmatic Development in a Second Language* (Blackwell, 2002), 5–11.

8. Kathleen Bardovi-Harlig, „Developing L2 Pragmatics”, *Language Learning* 63, supl. 1 (2013): 68–86.

9. Naoko Taguchi, *Developing Interactional Competence in a Japanese Study Abroad Context* (Multilingual Matters, 2015), 3–7.

Actele de vorbire și realizarea solicitărilor în L2

Una dintre cele mai productive direcții de cercetare din cadrul pragmaticii interlingvistice este reprezentată de studiul actelor de vorbire¹⁰. Interesul pentru această temă își are originea în teoria formulată de Austin, potrivit căreia limbajul nu descrie doar realitatea, ci realizează efectiv acțiuni sociale¹¹. Această perspectivă a fost dezvoltată ulterior de Searle, care propune una dintre cele mai influente clasificări ale actelor de vorbire, distingând între acte reprezentative, directive, comisive, expresive și declarative. În cercetările dedicate limbilor străine, actele de vorbire constituie unități privilegiate de analiză, deoarece permit investigarea relației dintre formă și funcție, dintre competența lingvistică și competența pragmatică. Realizarea unui act de vorbire presupune nu doar selectarea unor structuri gramaticale adecvate, ci și evaluarea efectelor sociale pe care acestea le produc asupra interlocutorului.

Dintre toate actele de vorbire investigate în literatura de specialitate, solicitările ocupă un loc central. După cum observă Blum-Kulka, House și Kasper, solicitările reprezintă unul dintre cele mai sensibile tipuri de acte de vorbire la variația contextuală, deoarece implică simultan negocierea relațiilor sociale, gestionarea politetii și evaluarea costurilor pragmatice ale interacțiunii¹². Caracterul lor particular rezultă din faptul că orice solicitare presupune o anumită formă de impunere asupra interlocutorului. Solicitantul urmărește obținerea unei acțiuni, a unei informații sau a unei resurse, iar această intenție poate limita libertatea de acțiune a destinatarului. Din acest motiv, solicitările sunt considerate acte cu potențial ridicat de amenințare pentru imaginea interlocutorului.

Numeroase cercetări de pragmatică interlingvistică au utilizat solicitările pentru investigarea dezvoltării competenței sociopragmatice. Aceste studii au arătat că vorbitorii non-nativi întâmpină frecvent dificultăți în calibrarea indirectetii, în alegerea strategiilor de politețe și în adaptarea discursului la parametrii contextualii ai interacțiunii. În multe cazuri, aceste dificultăți sunt explicate prin influența limbii materne și prin transferul unor norme culturale diferite de cele ale limbii-țintă. În consecință, analiza solicitărilor oferă informații relevante nu doar despre competența pragmatică a vorbitorilor, ci și despre procesele

10. J. L. Austin, *How to Do Things with Words* (Clarendon Press, 1962), 4–11.

11. John R. Searle, *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language* (Cambridge University Press, 1969), 54–71.

12. Shoshana Blum-Kulka, Juliane House și Gabriele Kasper, „Requests and Apologies: A Cross-Cultural Study of Speech Act Realization Patterns”, *Applied Linguistics* 5, nr. 3, (1984): 196–213.

de dezvoltare a interlimbii și despre mecanismele prin care aceștia negociază relația dintre normele culturale ale limbii materne și cele ale limbii-țintă.

Modele teoretice pentru analiza solicitărilor

Modelul politetii: Brown și Levinson

Una dintre cele mai influente teorii utilizate în analiza solicitărilor este modelul politetii elaborat de Brown și Levinson. Pornind de la conceptul de face, autorii susțin că participanții la interacțiune încercă permanent să își protejeze atât propria imagine socială, cât și imaginea interlocutorului¹³. În această perspectivă, solicitările sunt considerate acte care amenință imaginea negativă a destinatarului, deoarece limitează libertatea sa de acțiune. Pentru a reduce acest efect, vorbitorii recurg la diferite strategii de politețe și la mecanisme de atenuare. Brown și Levinson argumentează că alegerea acestor strategii este determinată de trei variabile fundamentale: puterea (Power), distanța socială (Distance) și gradul de impunere (Rank of Imposition)¹⁴. Relația dintre aceste variabile este sintetizată în celebra formulă: $Wx = D(S,H) + P(H,S) + Rx$, unde greutatea unui act amenințător pentru imagine este determinată de distanța socială, raportul de putere și gradul de impunere al solicitării.

Modelul CCSARP

Dacă modelul politetii oferă explicații sociopragmatice, proiectul CCSARP (Cross-Cultural Speech Act Realization Project) furnizează instrumentele metodologice necesare pentru analiza efectivă a solicitărilor. Coordonat de Blum-Kulka, House și Kasper, proiectul urmărea compararea realizării actelor de vorbire în limbi și culturi diferite¹⁵. Contribuția sa fundamentală constă în elaborarea unei scheme operaționale de codare care permite descrierea sistematică a structurii solicitărilor. Autorii disting trei componente principale: head act, pre-request sequences și supportive moves. Această distincție permite investigarea simultană a structurii ilocuționare și a mecanismelor discursive utilizate pentru atenuarea sau justificarea solicitării. În plus, modelul clasifică strategiile de solicitare în trei categorii majore: directe, indirecte convenționale și indirecte neconvenționale. Această clasificare continuă să reprezinte una dintre cele mai utilizate grile analitice în literatura pragmaticii interlingvistice.

13. Penelope Brown și Stephen Levinson, *Politeness: Some Universals in Language Usage* (Cambridge University Press, 1987) 61–64.

14. Brown și Levinson, *Politeness*, 71–83.

15. Blum-Kulka, House și Kasper, „Requests and Apologies”, 196–213.

Perspectiva multidimensională a lui Taguchi

În ultimii ani, cercetările dedicate pragmaticii L2 au evidențiat limitele modelelor centrate exclusiv asupra strategiilor de solicitare. În acest context, Naoko Taguchi propune o perspectivă multidimensională asupra competenței pragmatice, argumentând că performanța pragmatică trebuie evaluată simultan din punct de vedere lingvistic, sociopragmatic și discursiv¹⁶. Potrivit acestei abordări, adecvarea pragmatică nu depinde exclusiv de alegerea unei strategii corecte de solicitare. Ea presupune și capacitatea de a organiza discursul, de a gestiona relațiile interpersonale și de a adapta comportamentul comunicativ la particularitățile situației. Din această perspectivă, evaluarea competenței pragmatice trebuie să includă adecvarea socio-pragmatică, controlul discursiv și corectitudinea lingvistică. Această perspectivă este deosebit de relevantă pentru cercetarea de față, deoarece permite depășirea limitelor unei analize exclusiv structurale și oferă un cadru pentru investigarea modului în care vorbitorii non-nativi construiesc solicitări coerente, clare și adecvate contextual.

Metodologia cercetării

Studiul competenței pragmatice ridică o serie de dificultăți metodologice comparabile cu cele întâlnite în alte domenii ale lingvisticii aplicate. Dacă evaluarea competenței gramaticale poate fi realizată relativ ușor prin raportare la normele codificate ale limbii, evaluarea competenței pragmatice presupune luarea în considerare a unor factori mult mai variați: contextul comunicațional, relațiile sociale dintre interlocutori, convențiile culturale și interpretarea intențiilor comunicative. Una dintre principalele provocări ale pragmaticii interlingvistice constă tocmai în transformarea unor fenomene profund contextuale în categorii susceptibile de analiză sistematică și comparabilă.

Participanții la cercetare

Corpusul este alcătuit din 690 de răspunsuri produse de cursanții Programului Pregătitor de Limba Română pentru Cetățenii Străini, din cadrul Facultății de Litere și Arte a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu (promoția 2025–2026). Participanții provin din medii lingvistice și culturale diverse, predominând vorbitorii de ucraineană și arabă, dar fiind reprezentate și alte limbi precum turkmena, chineza, engleza sau afar. Majoritatea se situează la nivelul B1 al competenței lingvistice, conform *Cadrului european comun de referință pentru limbi străine*¹⁷.

16. Naoko Taguchi, *Context, Individual Differences and Pragmatic Competence* (Multilingual Matters, 2012), 27–72.

17. Council of Europe, *Common European Framework of Reference for Languages*:

Alegerea acestui grup nu este întâmplătoare. Cercetările asupra dezvoltării pragmatice au arătat că nivelurile intermediare de competență oferă condiții optime pentru observarea relației dintre dezvoltarea lingvistică și dezvoltarea pragmatică, deoarece participanții posedă deja resurse suficiente pentru exprimarea intențiilor comunicative, fără ca interlimba să fi atins încă un grad ridicat de stabilizare.

Instrumentul de colectare a datelor

Datele au fost colectate prin intermediul unui chestionar pragmatic alcătuit din 30 de sarcini contextualizate. Acestea au fost distribuite în trei categorii sociopragmatice majore: contexte informale, contexte academice și contexte instituționale. Instrumentul a inclus mai multe tipuri de sarcini: teste de completare a discursului, exerciții de reformulare pragmatică, scenarii contextualizate și activități de evaluare metapragmatică. Alegerea acestei combinații metodologice urmărește depășirea limitelor asociate utilizării exclusive a DCT-urilor clasice. Deși aceste instrumente reprezintă una dintre cele mai utilizate metode în cercetările de pragmatică interlingvistică, ele au fost criticate pentru caracterul lor artificial și pentru distanța față de interacțiunile autentice. Prin combinarea mai multor tipuri de sarcini, cercetarea urmărește atât producerea efectivă a solicitărilor, cât și capacitatea participanților de a reflecta asupra adecvării pragmatice a propriilor răspunsuri. Această abordare este în concordanță cu tendințele recente din domeniu, care recomandă triangularea instrumentelor de colectare a datelor pentru obținerea unei imagini mai complete asupra competenței pragmatice.

Variabilele contextuale

Pornind de la modelul politeții elaborat de Brown și Levinson, fiecare situație inclusă în chestionar a fost construită prin controlarea unor variabile contextuale fundamentale: raportul de putere dintre interlocutori (*Power*), distanța socială (*Distance*) și gradul de impunere al solicitării (*Rank of Imposition*)¹⁸. În plus, cercetarea a avut în vedere și alți parametri relevanți pentru pragmatica interlingvistică, precum gradul de formalitate al situației, caracterul instituțional al interacțiunii și nivelul de familiaritate dintre participanți. Aceste variabile permit compararea comportamentului pragmatic în contexte diferite și evaluarea sensibilității participanților la schimbarea condițiilor sociopragmatice.

Learning, Teaching, Assessment (Cambridge University Press, 2001).

18. Brown și Levinson, *Politeness*, 71–82.

Modelul de analiză

Analiza datelor se bazează pe un model hibrid care integrează trei direcții teoretice complementare. Prima dintre acestea este reprezentată de schema de codare CCSARP elaborată de Blum-Kulka, House și Kasper, una dintre cele mai utilizate metodologii pentru investigarea solicitărilor în contexte interculturale¹⁹. Această schemă permite identificarea componentelor structurale ale solicitării și clasificarea strategiilor utilizate de participanți.

A doua direcție este reprezentată de modelul politeții formulat de Brown și Levinson, care oferă cadrul necesar pentru interpretarea relației dintre strategiile de solicitare și variabilele sociopragmatice ale contextului²⁰. În sfârșit, cercetarea integrează și perspectiva multidimensională asupra competenței pragmatice propusă de Taguchi. Potrivit acestei abordări, performanța pragmatică nu poate fi redusă la identificarea unor strategii lingvistice, ci trebuie evaluată simultan din perspectiva adecvării sociopragmatice, a controlului discursiv și a corectitudinii lingvistice²¹.

Pornind de la aceste premise, a fost elaborată o matrice de codare alcătuită din nouă dimensiuni analitice: contextul sociopragmatic, structura solicitării, strategia de cerere, indirectețea, mecanismele de atenuare, controlul discursiv, adecvarea sociopragmatică, corectitudinea lingvistică și transferul pragmatic. Această matrice permite investigarea simultană a modului în care este construită solicitarea și a gradului în care aceasta este adecvată contextului în care apare. În consecință, cercetarea nu urmărește exclusiv întrebarea *Cum este formulată solicitarea?*, caracteristică modelului CCSARP, ci și întrebarea *Cât de coerent, adecvat și contextualizat pragmatic este comportamentul discursiv al vorbitorului non-nativ?*, specifică cercetărilor contemporane de pragmatică interlingvistică.

Rezultate și discuții

1. Contextul sociopragmatic

Potrivit modelului lui Brown și Levinson, alegerea strategiilor de solicitare este condiționată de raportul de putere, distanța socială și gradul de impunere al actului de vorbire. Din această perspectivă, unul dintre obiectivele principale ale analizei a fost observarea modului în care participanții adaptează solicitările la cele trei contexte investigate: informal, academic și instituțional. Rezultatele indică o

19. Blum-Kulka, House și Kasper, „Requests and Apologies”, 196–213.

20. Brown și Levinson, *Politeness*, 55–58.

21. Naoko Taguchi, *Context*, 73–97.

sensibilitate sociopragmatică relativ ridicată. În contextul informal, majoritatea respondenților utilizează formule adecvate relației colegiale: *Poți să-mi împrumuți un pix, te rog?*, *Ai un stilou în plus?* sau *Poți să-mi trimiți notițele, te rog?* Aceste exemple reflectă recunoașterea caracterului simetric al relației și utilizarea unor strategii de politețe cu grad redus de formalitate.

În contextul academic, participanții modifică în mod vizibil registrul discursiv. Formulări precum: *Scuzați-mă, puteți să explicați încă o dată, vă rog?* sau *Ați putea să-mi trimiteți materialele de curs?* indică adaptarea la o relație asimetrică și la un nivel mai ridicat de formalitate.

Contextul instituțional produce cele mai stabile rezultate. Solicitări precum *Vă rog să-mi eliberați o adeverință de student sau Subsemnatul..., vă rog să-mi eliberați o nouă legitimație* demonstrează recunoașterea convențiilor administrative și utilizarea unor formule instituționalizate. Totuși, apar și exemple care indică dificultăți de adaptare contextuală. Formularea *Dragă profesoară, poți termite a primi materialele de curs...* combină un apelativ apropiat cu o relație ierarhică, iar enunțul *Alo, vrea să închiriez un pixul tău* sugerează atât influența limbii materne, cât și dificultăți de interpretare a situației comunicaționale.

2. Structura solicitărilor

Analiza structurii solicitărilor a fost realizată pe baza modelului CCSARP, care distinge între *pre-request sequences*, *head act* și *supportive moves*. În contextul informal predomină solicitările minimale, alcătuite exclusiv din actul principal: *Poți să-mi împrumuți un pix?*, *Ai un stilou în plus?* sau *Poți să-mi dai notițele?* Aceste structuri sunt eficiente și adecvate contextului.

În contextul academic apare frecvent o structură tripartită. De exemplu: *Bună ziua. Îmi cer scuze că vă deranjez. Aș dori să vă rog să mă ajutați. Ați putea să-mi trimiteți materialele de la cursul la care am lipsit?* Aici se observă prezența unei secvențe introductive, a actului principal și a unei justificări. În contextul instituțional predomină structurile standardizate: *Subsemnatul..., vă informez că am pierdut legitimația de student și vă rog să-mi eliberați o nouă legitimație.* Aceste exemple demonstrează internalizarea unor modele discursive specifice comunicării administrative.

3. Strategiile de cerere

Clasificarea CCSARP distinge între strategii directe, indirecte convenționale și indirecte neconvenționale. Corpusul evidențiază predominanța netă a strategiilor indirecte convenționale. Formulele de tipul: *Poți să-mi...?*, *Ați putea să-mi...?* sau *Aș dori să vă rog să...*

reprezintă categoria dominantă în toate cele trei contexte. Strategiile directe apar rar și aproape exclusiv în contexte informale: *Dă-mi notițele.*, *Dă-mi pixul.* Majoritatea participanților consideră însă aceste formulări nepotrivite și aleg variante mai atenuate. Strategiile indirecte neconvenționale apar sporadic: *Nu am notițele...*, *Ieri am lipsit la curs...* Aceste formulări transferă interlocutorului responsabilitatea interpretării intenției comunicative.

4. Indirectețea

Gradul de indirectețea constituie una dintre cele mai interesante caracteristici ale corpusului.

Literatura clasică de pragmatică interlingvistică descrie frecvent vorbitorii L2 ca fiind excesiv de direcți. Corpusul analizat indică însă tendința opusă. Numeroși participanți utilizează formule precum: *Aș dori să vă rog să-mi prelunghiți deadlineul...*, *Îmi cer scuze că vă deranjez.* *Ați putea să-mi trimiteți materialele?* sau *Vă rog să-mi spuneți dacă există vreo posibilitate...* În multe situații, indirectețea depășește nivelul necesar contextului. Chiar și în relațiile colegiale apar formulări puternic atenuate, ceea ce sugerează asocierea politetii cu indirectețea maximă.

5. Mecanismele de atenuare

Mecanismele de atenuare reprezintă una dintre cele mai dezvoltate componente ale competenței pragmatice observate în corpus. Atenuarea lexicală este realizată prin: *te rog*, *vă rog*, *scuzați-mă*, *îmi pare rău*. Atenuarea sintactică este realizată prin folosirea condiționalului, a verbelor modale sau a interogativelor indirecte. Exemple precum: *Îmi cer scuze că vă deranjez.* *Aș dori să vă rog să mă ajutați.* sau *Vă rog din suflet...* arată că participanții utilizează frecvent mai multe mecanisme simultan. În numeroase situații apare însă fenomenul de supramodalizare, caracterizat prin acumularea excesivă de atenuatori.

6. Controlul discursiv

Competența pragmatică include și capacitatea de organizare coerentă a discursului. Rezultatele indică diferențe importante între contexte. În situațiile instituționale predomină solicitările clare și bine structurate: *Subsemnatul...*, *vă informez că am pierdut legitimația și vă rog să-mi eliberați una nouă.* În schimb, contextul academic generează numeroase secvențe redundante: *Bună ziua. Îmi cer scuze că vă deranjez.* *Aș dori să vă rog să mă ajutați.* *Ați putea să-mi trimiteți materialele...* Deși aceste formulări sunt politicoase, ele întârzie apariția solicitării propriu-zise. Rezultatele sugerează că participanții controlează relativ bine politetea, dar întâmpină dificultăți în gestionarea eficientă a întregului discurs.

7. Adecvarea sociopragmatică

Adecvarea sociopragmatică reprezintă capacitatea de a selecta nivelul potrivit de politețe pentru fiecare situație. Majoritatea participanților identifică în mod corect diferențele dintre contexte. Totuși, corpusul evidențiază frecvent hiperpolitețe și hiperdeferentă. Exemple precum: *Îmi cer scuze că vă deranjez., Vă rog din suflet., Aș dori să vă rog...* apar chiar și în situații cu grad redus de impunere. Acest fenomen sugerează existența unei strategii compensatorii prin care participanții încearcă să evite riscul de a fi percepuți ca nepoliticoși.

8. Corectitudinea lingvistică

Din punct de vedere gramatical, majoritatea participanților reușesc să producă solicitări funcționale și inteligibile. Totuși, apar frecvent erori specifice interlimbii: *Alo, vrea să închiriez un pixul tău., Buna ziua, poti sa ma dati ce ai facut in clasa. Dragă profesoară, poți termite a primi materialele de curs.* Aceste exemple evidențiază dificultăți morfosintactice și lexicale, dar intenția pragmatică rămâne în general transparentă. Rezultatele confirmă faptul că dezvoltarea pragmatică și dezvoltarea gramaticală nu evoluează întotdeauna sincron.

9. Transferul pragmatic

Transferul pragmatic reprezintă una dintre cele mai evidente caracteristici ale corpusului. Acesta se manifestă prin: hiperpolitețe, justificări excesive, evitarea impunerii sau utilizarea unor formule foarte elaborate. Exemple precum: *Îmi cer scuze că vă deranjez..., Vă rog din suflet..., Aș dori să vă rog să...* sunt mult mai frecvente decât ar fi necesar în context. Contrar observațiilor clasice privind directivitatea excesivă a vorbitorilor L2, transferul identificat aici conduce mai degrabă la hiperdeferentă și la evitarea impunerii. Acest rezultat constituie una dintre cele mai importante concluzii ale studiului și sugerează că dezvoltarea pragmatică în RLS poate urma traiectorii diferite de cele descrise în literatura consacrată pragmaticii interlingvistice.

Concluzii

Rezultatele cercetării confirmă faptul că dezvoltarea competenței pragmatice în româna ca limbă străină reprezintă un proces complex, care nu poate fi redus la acumularea unor formule convenționale de politețe sau la stăpânirea structurilor gramaticale necesare realizării solicitărilor. Analiza celor 690 de răspunsuri produse de participanți evidențiază existența unei competențe pragmatice funcționale, dar aflate încă într-un proces de stabilizare și rafinare sociopragmatică.

O primă concluzie importantă privește relația dintre context și performanța pragmatică. Rezultatele confirmă observațiile formulate de Brown și Levinson, potrivit cărora comportamentul pragmatic este influențat de raporturile de putere, distanța socială și gradul de impunere al actului de vorbire. În toate cele trei contexte investigate, participanții modifică strategiile de solicitare în funcție de caracteristicile situației comunicaționale, ceea ce indică existența unei sensibilități sociopragmatice deja dezvoltate. De asemenea, diferențele identificate între solicitările adresate colegilor, profesorilor și instituțiilor confirmă rolul determinant al variabilelor contextuale în organizarea discursului.

Rezultatele confirmă și observațiile formulate de Blum-Kulka, House și Kasper privind predominanța indirecteții convenționale în realizarea solicitărilor. În corpusul analizat, majoritatea răspunsurilor utilizează structuri de tipul *Poți să...?*, *Ați putea să...?* sau *Aș dori să...*, ceea ce sugerează că participanții au internalizat strategiile pragmatice considerate prototipice pentru realizarea cererilor în limba română. În mod similar, analiza structurii solicitărilor confirmă utilitatea modelului CCSARP, majoritatea răspunsurilor putând fi descrise prin intermediul componentelor clasice: *pre-request sequences*, *head act* și *supportive moves*.

Totodată, rezultatele susțin perspectiva multidimensională propusă de Taguchi. Analiza demonstrează că performanța pragmatică nu poate fi evaluată exclusiv prin identificarea strategiilor utilizate. Numeroase solicitări sunt corecte din punct de vedere structural și includ mecanisme adecvate de atenuare, dar prezintă dificultăți la nivelul controlului discursiv sau al adecvării sociopragmatice. Cu alte cuvinte, alegerea unei strategii considerate „corecte” nu garantează automat eficiența comunicativă a discursului.

Cu toate acestea, cercetarea evidențiază și o serie de rezultate care nu confirmă literatura de specialitate sau care sugerează necesitatea nuanțării acesteia. Cel mai important dintre acestea privește relația dintre dezvoltarea pragmatică și gradul de directivitate al solicitărilor. Numeroase studii clasice de pragmatică interlingvistică descriu vorbitorii non-nativi ca fiind excesiv de direcți și insuficient de sensibili la normele de politețe ale limbii-țintă. Corpusul analizat indică însă tendința opusă. Participanții nu manifestă o preferință pentru strategiile directe, ci pentru forme indirecte, puternic atenuate și adesea supramodalizate. În consecință, una dintre cele mai importante contribuții ale cercetării constă în identificarea fenomenului de hiperpolitețe și hiperdeferentă. Numeroase solicitări includ formule precum: *Îmi cer scuze că vă deranjez*, *Aș dori să vă rog* sau *Vă rog din suflet* chiar și în contexte caracterizate prin relații simetrice și grad redus de impunere.

Acest comportament pragmatic sugerează că participanții percep politețea drept o strategie universal sigură și preferă să maximizeze deferența pentru a evita eventualele erori sociopragmatice.

Rezultatele contrazic parțial și ipoteza conform căreia dificultățile pragmatice cele mai importante apar în contexte instituționale. În corpusul analizat, contextul instituțional produce cele mai stabile și adecvate răspunsuri, probabil datorită caracterului său puternic convenționalizat. În schimb, contextul academic generează cele mai multe dificultăți privind controlul discursiv, adecvarea sociopragmatică și gestionarea raporturilor de putere. Acest rezultat sugerează că relațiile semi-formale, caracteristice mediului universitar, pot fi mai dificil de interpretat decât relațiile instituționale strict reglementate.

O altă observație relevantă privește raportul dintre complexitatea discursivă și performanța pragmatică. În literatura de specialitate există tendința de a asocia dezvoltarea pragmatică cu utilizarea unor structuri mai elaborate. Datele cercetării arată însă că solicitările cele mai eficiente nu sunt întotdeauna cele mai complexe. În numeroase situații, acumularea justificărilor, a scuzelor și a mecanismelor de atenuare conduce la întârzierea actului principal și la diminuarea clarității mesajului. Din această perspectivă, rezultatele sugerează că dezvoltarea pragmatică presupune nu doar extinderea repertoriului de strategii, ci și capacitatea de a selecta nivelul optim de elaborare discursivă.

În ansamblu, cercetarea confirmă principalele modele teoretice utilizate în analiza solicitărilor, dar evidențiază și existența unor particularități care nu sunt descrise în mod sistematic în literatura consacrată pragmaticii interlingvistice. Datele analizate sugerează că dezvoltarea competenței pragmatice în româna ca limbă străină este caracterizată mai degrabă prin tendințe de hiperpolitețe și evitare a impunerii decât prin directivitate excesivă. Această observație deschide noi direcții de cercetare privind relația dintre transferul pragmatic, normele culturale ale limbii materne și dezvoltarea competenței pragmatice în procesul de învățare a limbii române ca limbă străină.

Bibliografie

- Austin, J. L. *How to Do Things with Words*. Clarendon Press, 1962.
- Bachman, Lyle F. și Adrian S. Palmer. *Language Testing in Practice*. Oxford University Press, 1996.
- Bardovi-Harlig, Kathleen. "Developing L2 Pragmatics." *Language Learning* 63, suppl. 1 (2013): 68–86.
- Blum-Kulka, Shoshana, Juliane House și Gabriele Kasper. "Requests and Apologies: A Cross-Cultural Study of Speech Act Realization Patterns." *Applied Linguistics* 5, no. 3 (1984): 196–213.

- Brown, Penelope și Stephen Levinson. *Politeness: Some Universals in Language Usage*. Cambridge University Press, 1987.
- Canale, Michael și Merrill Swain. "Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing." *Applied Linguistics* 1, no. 1 (1980): 1–47.
- Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Cambridge University Press, 2001.
- Hymes, Dell. "On Communicative Competence." In *Sociolinguistics*, edited by J. B. Pride și Janet Holmes. Penguin, 1972.
- Kasper, Gabriele și Merete Dahl. "Research Methods in Interlanguage Pragmatics." *Studies in Second Language Acquisition* 13, no. 2 (1991): 215–247.
- Kasper, Gabriele și Kenneth Rose. *Pragmatic Development in a Second Language*. Blackwell Publishing, 2002.
- Leech, Geoffrey. *Principles of Pragmatics*. Longman, 1983.
- Searle, John R. *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge University Press, 1969.
- Taguchi, Naoko. *Context, Individual Differences and Pragmatic Competence*. Multilingual Matters, 2012.
- Taguchi, Naoko. *Developing Interactional Competence in a Japanese Study Abroad Context*. Multilingual Matters, 2015.
- Taguchi, Naoko (ed.). *The Routledge Handbook of Second Language Acquisition and Pragmatics*. Routledge, 2019.
- Thomas, Jenny. "Cross-Cultural Pragmatic Failure." *Applied Linguistics* 4, no. 2 (1983): 91–112.